

Tájház nyílik Csíkszentmiklóson

Újabb fontos lépések történtek Csíkszentmiklóson a hagyományőrzés tekintetében. A helyi önkormányzatnak sikerült egy régi házat vásárolnia, melyet a szentmiklósi közbirtokosság udvarán építettek újra. A tájházat, melyben a Lakatos István csíkszentmiklósi tanár által a kilencvenes évek folyamán összeszedett néprajzi gyűjteményt tárlják közszemlére, vasárnap 17 órától nyitják meg.

Szócs Lóránt

Eredetileg egy jellegzetes kétszobás csíki székely házat szerettek volna megvásárolni, de a tulajdonosok visszaléptek. A jelenlegi ház úgy száz éves lehet, de ez az egybenylő szobáival már modernebb építménynek számít. „Nem mondtunk le a másik házról sem” – emelte ki lapunknak Lakatos István. A belső szobát tisztaszobának rendezték be, a külsőben kaptak helyet a különböző tárgyak. Lelket is próbálnak lehelni az új létesítménybe, ami nemcsak múzeumként működik majd, hanem – amint a tanár bevallotta – szövőkört is indítanak. Az üzembe helyezett szövészekén kívül más értékes okiratokat, tárgyakat, fényképeket is tartalmaz a gyűjtemény. Ezek közül a legrégebbi egy 1832-ből származó ho-

mányos láda, egy másik érdekesség egy 1896-ból származó perefernumlevél, de az érdeklődők láthatnak itt végelbocsátó katonai leveleket stb.

Lakatos István, aki különben szülőfalujáról monográfiát írt, azért fogott régi tárgyak gyűjtésébe, mert a kilencvenes években felfigyelt arra, hogy külföldiek haszonjároművekkel járnak és hordják el a régi bútorokat, tárgyakat. „Kíváncsi voltam, hogy mit kezdenek a lelkileg inkább a székelyekhez kötődő régiségekkel Nyugaton. Egy szakembertől megtudtam, hogy restaurálásuk után borsos áron értékesítik külföldön az itt potom pénzért felvásárolt érdélyi régiségeket. Felháborodtam, hogy teljesen tárgyi emlékek nélkül maradunk, semmi sem marad, ami a múltunkra emlékeztethetne. Házzal házra kezdem járni, és kérdezgettem, hogy

Fotók: Kristó Róbert

||| Lakatos István az utolsó simításokat végzi a szentmiklósi házon

valami kincsük van-e? Persze, az első válasz mindig az volt, hogy nincs, de miután felmentünk a padlásra vagy le a pincébe, csak előkerült valami. Egy idő után nagyon lelkesé váltak, megértették a gyűjtés célját. Először Gergely Géza plébános adott egy termet, ahová a gyűjteményt betettük, most pedig a polgármesteri hivatal segített.”

Ferenc Tibor polgármestertől megtudtuk, a község 41 000 lejért vásárolta és építette újra a műemléképületet. A gyűjtemény restaurálásánál és leltározásánál Salló Szilárd, a Csíki székely

Múzeum néprajzosa segédkezett. A kiállított tárgyaknak lelke van, hiszen egykor ezeket többnyire a falu lakói saját maguknak készítették. Amúgy, úgy száz-kétszáz éve – ahogyan a monográfia szerzőjétől megtudtuk – elődeink sokkal nyugodtabban éltek, mint mi. „Volt egy jól meghatározott életvitelük, a kaszálástól a szénacsinalásig, mindennek megvolt a konkrét ideje. Inkább állattenyésztéssel foglalkoztak, azokban az időkben a havasokat egészen a Szelelő-tetőig megkaszálták. A gazdálkodáson kívül a legé-

nyek szakmát tanulni jártak, vagy egészen Galócásig mentek erdőt vágni, a leányok meg szolgáltni jártak Brassóba, Bukarestbe. Éhezni nem éhezett senki, az élelmiszert minden család elő tudta teremteni magának, de a pénzt csak vendégmunkával lehetett keresni. Mindezek ellenére azok az idősebb emberek is, akiket a monográfiámban megszólaltattam, még nysztagiával emlékeztek gyermekkorukra. Keményen dolgoztak ugyan, de egy kiszámíthatóbb, kevésbé stresszes világban éltek, mint mi.”

Emléket állítottak a Kászonokban a fa ezermestereinek

Kászonaltizen a szüreti bál keretében szombaton délnél 12 órától nyitják meg a Kászoni Székely Tájmuzeumot.

A 136. szám alatt található ingatlant az anyaországban élő Bodó Imre vásárolta meg, akinek ősei egykor Impéren éltek. A budapesti orvos három évvel ezelőtt vette meg a házat, és amikor kiderült, hogy helyet keresnek annak a néprajzi gyűjteménynek, mely addig a Balássy-kúriában volt, nagyvonalúan felajánlotta muzeális célokra. Megalakult a Mereklye Egyesület, a gyűjteményt konzerválták, új leltárt készítettek róla, sőt a tárgyakról fényképes nyilvántartás is készült szövegei és sepsiszentgyörgyi szakemberek bevonásával. Felújították a szintén ebből az időből származó ház előtti székely kaput is, berendezték a házat. Jellegzetes tornácós kászoni házból létesült a tájmuzeum, amely 1916-ban épült. Lakatos Tamás, a kászonai kultúrigazgató és könyvtáros, valamint az ingatlan kulcsát hozó szomszéd, Vizi Veronika felvilágosított, a gyűjtemény kezdeményezői Kristó Tibor és Miklós Márton voltak.

Amint András Zoltán polgármestertől megtudtuk, a civil szervezet partneri szerződést kötött a helyi önkormányzattal, melyben a hivatal azt vállalta, hogy szórólapokat és ismeretterjesztő anyagot ad ki a gyűjteményről. Turisztikai pályázatukba is beiktattak egy új pontot, amely azt célozza meg, hogy a hivatal előtt felállítandó érintőképernyős ismeretterjesztő számítógépre felkerülnek a tájmuzeum adatai is.

Nemcsak a házat, hanem a portán található csúrt is berendezték, ami azért fontos, mivel így sokkal átláthatóbban lehetett elhelyezni a gyűjteményt.

A csűrben kaptak helyet a gazdálkodá-

||| A kászonai tájház és századeleji székely kapuja

si eszközök, mint például a kézimalmok, favillák, fagereblyék, cséphadaró stb., de itt láthatunk őseink leleményességéről árulkodó csűrkapuzarat, amely szintén teljes egészében fából készült, amint a kulcsa is. Szintén a famegmunkálók zsenialitását igazolja egy nyírfából készült pálinkásüveg, melyhez a poharakat is fából faragta a készítője. A házban egy konyhát, egy nappalit, egy tisztaszobát és kamrát találunk, természetesen a körülbelül százéves vagy annál idősebb ott használatos tárgyakkal együtt, megfelelően berendezve.

Eredeti módon avatják fel a tájmuzeumot, szombaton ugyanis a ház elől indul a szüreti bálozók csoportja. Népdalokkal és néptáncsal hangolják a múltat a gyűjteményt megtekinteni kívánókat. Egykor a Kászonokban ökrösszekerekkel szállították a fát és a szénát, akkoriban a szüreti bálon is a lányok szekerét ökrök vontatták. Idén a bálozók nem találtak már ökrös gazdát, így lovas szekér vonatja a daloló csöszlányokat, de az ökrötartás idejét idézi a tájmuzeum csűrében található szekér.

Szócs Lóránt

||| Röviden

Film.dok hetedszerre

Új helyszínen, a Szakszervezetek Művelődési Házában szervezik a 7 Film.dok fesztivált Csíkszeredában. Hétfőtől péntekig naponként 12-24 óra között vetítik a korunknak tükröt tartó alkotásokat. Néprajz, antropológia, tudományos-ismeretterjesztő, történelem, képzőművészet és irodalom, természet, kísérlet és fikciós kategóriákban mintegy 150 filmet neveztek a versenyfesztiválra, ezekből egy szakmai zsűri 65 alkotást választott ki, melyeket a művelődési ház márványtermében vetítenek jövő héten.

Kulturális örökség napjai Csíksban

A Kulturális örökség napjai a Csíki-medencében című rendezvény keretében, egy Petőfi utcai sétán Bíró Sarolta művészettörténésszel ismerhetik meg az utca főbb nevezeteseit. A Petőfi Sándor Általános Iskolától ma 17 órától indul az ismeretterjesztő gyalogtúra. Holnap biciklitúra keretében a Pogány-havas, Szép-havas és Kabala hágó régészeti lelőhelyeihez Ács Judit és Kosza Antal régészek kalauzolják az érdeklődőket, reggel fél kilenckor lesz az indulás a Márton Áron Gimnáziumtól. Az alcsíki és a felcsíki műemlék épületeket, régészeti lelőhelyeket autóbusszal kirándulás keretében ismerhetik meg az érdeklődők. Alcsík felé Darvas Lóránt régész vállalta az idegenvezető szerepét, szombaton reggel kilenctől a Sapientia Egyetem mögötti parkolóból indul a jármű. Ugyanerről a helyszínről egy órával később Felcsík felé Botár István régésszel mehetnek az érdeklődők. Szívesen látják azokat is, akik saját gépkocsival csatlakoznak. Az autóbusszokra Bíró Emesénél, a 0744-962162 telefonszámon lehet jelentkezni. A programokon a részvétel ingyenes. A rendezvény szervezője az Eurokultúra Egyesület, támogatója Csíkszereda Város Tanácsa.